

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

17.07.2023. – 21.07.2023.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА „FRONT OFFICE“

Сарајево, 24.07.2023. године

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА 17.07.2023. – 21.07.2023.

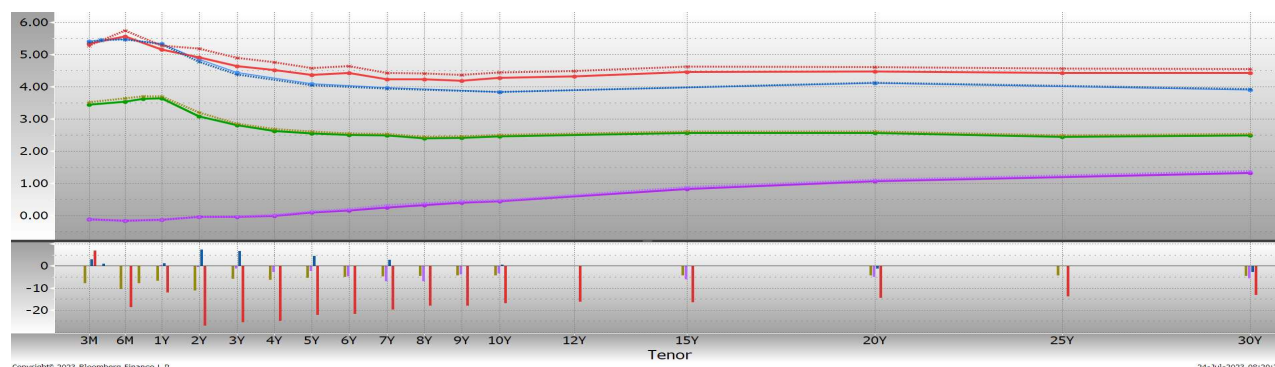
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона			САД			Велика Британија			Јапан		
	14.7.23	—	21.7.23	14.7.23	—	21.7.23	14.7.23	—	21.7.23	14.7.23	—	21.7.23
2 године	3.21	—	3.09	4.77	—	4.84	5.21	—	4.96	- 0.04	—	- 0.03
5 година	2.61	—	2.55	4.05	—	4.09	4.59	—	4.37	0.13	—	0.12
10 година	2.48	—	2.44	3.83	—	3.83	4.44	—	4.28	0.48	—	0.45

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Bubbilove

Доспијеће	Приноси		
	14.7.23	—	21.7.23
3 мјесеца	3.569	—	3.545
6 мјесеца	3.636	—	3.532
1 година	3.738	—	3.661

Графикон 1: Приказ кривих приноса државних обвезница

Графикон приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД-а (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 21.07.2023. године (пуне линије) и 14.07.2023. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графикона је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси обвезница еврозоне су током протекле седмице забиљежили смањење, а највеће смањење (око 12 базних поена) су забиљежиле двогодишње њемачке обвезнице. Приноси њемачких обвезница су смањени између 4 и 12 базних поена, а приноси италијанских обвезница између 8 и 10 базних поена. Фокус тржишних учесника био је на прошлоседмичном објављивању података о инфлацији (основна инфлација испод јунског нивоа), као и на овоседмичној сједници ЕЦБ-а.

Гувернер Централне банке Њемачке, Нагел, сматра да је прерано да ЕЦБ прогласи побједу над инфлацијом, јер је темељна инфлација веома отпорна, наводећи да очекује још једно повећање од 25 базних поена на састанку наредне седмице. Што се тиче септембарског састанка, Нагел је истакао да је још прерано, те да ће одлука зависити од економских података. Сличног става је и гувернер Централне банке Словеније, Васле, који је још једном нагласио да је темељна инфлација и даље висока и отпорна. Са друге стране, гувернер Банке Италије, Виско, је изјавио да би се инфлација могла смањити брже него што ЕЦБ предвиђа, јер пад

трошкова енергије и даље утиче на широк распон цијена и очекује да ће инфлација достићи 2% прије краја 2025. године, када ЕЦБ предвиђа да ће инфлација достићи циљани ниво. Посебно интересантна протекле седмице је била изјава члана УВ ЕЦБ-а, Кнота, да је темељна инфлација достигла и одржава се на или близу максималног нивоа, те да ЕЦБ треба да повећа каматне стопе у јулу, док је повећање стопа након јула могуће, али није сигурно.

Према анкети *Bloomberga* за јули, економски аналитичари прогнозирају да ће економија у еврозони у текућој години забиљежити експанзију по стопи од 0,5%, док се за 2024. и 2025. годину прогнозирају стопе од 1,0% и 1,6%, респективно. Прогнозиране стопе инфлације за текућу и наредну годину су непромијењене и износе 5,4% и 2,5%, респективно. Већина анкетираних економиста очекује да ће ЕЦБ повећати референтну каматну стопу за 25 базних поена до краја ИИИ квартала, док вјероватноћа рецесије у наредних 12 мјесеци износи 50%.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације (Г/Г) Ф	ЈУН	5,5%	6,1%
2.	Темељна инфлација (Г/Г) Ф	ЈУН	5,4%	5,4%
3.	Стопа инфлације (Г/Г) – Италија Ф	ЈУН	6,7%	8,0%
4.	Стопа инфлације (Г/Г) – Аустрија Ф	ЈУН	-	8,9%
5.	Произвођачке цијене (Г/Г) – Њемачка	ЈУН	0,0%	1,0%
6.	Произвођачке цијене (Г/Г) – Шпанија	ЈУН	-	- 1,9%
7.	Произвођачке цијене (Г/Г) – Ирска	ЈУН	-	- 0,6%
8.	Индекс потрошачког повјерења – ЕЗ П	ЈУЛ	- 15,8	- 15,1
9.	Текући рачун (у млрд. ЕУР) – ЕЗ	МАЈ	-	9,1
10.	Индекс потрошачког повјерења – Белгија	ЈУЛ	-	- 6

САД

Приноси на америчке државне обвезнице забиљежили су раст током протекле седмице, посебно на предњем дијелу криве. Успоравање инфлације у Великој Британији, заједно са прошлоседмичним нижим подацима о стопи инфлације у САД-у, повећало је очекивања да ће глобалне централне банке ублажити поопштравање монетарне политике. Иако су погледи на тржиште и даље помијешани у вези са кретањем каматних стопа *Феда* до краја године, учесници на тржишту углавном очекују повећање стопе од 25 базних поена на састанку *ГОМС*-а сљедеће седмице. Низ економских података протекле седмице је оставио мјешовите сигнале о томе да ли се *Фед* приближава или не крају циклуса повећања каматних стопа, док је фокус инвеститора на сједници која се одржава у сриједу, као и на објављивању податка о *ПЦЕ* дефлатору у петак. Инверзија криве приноса на обвезнице са доспијећима између 2 и 10 година и даље је кључни индикатор очекивања рецесије, а током трговања у петак спред између наведених приноса је проширен на 102,5 базних поена.

Министрица финансија САД-а, Јелен, је изјавила да успоравање кинеске економије носи ризик негативног преливања на друге земље. Ипак, рекла је да не очекује рецесију у САД-у, јер је тржиште рада и даље прилично снажно упркос успоравању раста. Додала је да је САД на „добром путу“ да смањи инфлацију без већег слабљења тржишта рада.

Бивши предсједник *Феда*, Бернанке, је изјавио да би се очекивано повећање референтне каматне стопе *Феда* за 25 базних поена на састанку сљедеће седмице могло показати као посљедње. Бернанке је истакао да очекује да ће инфлација „трајније падати“ на распон од 3% до 3,5% у наредних шест мјесеци како ренте расту, а цијене аутомобила падају.

Према резултатима истраживања *Bloomberga* за јули, економски аналитичари прогнозирају да ће економија у САД-у у текућој години забиљежити експанзију по стопи од 1,5%, док се за 2024. и 2025. годину прогнозирају стопе од 0,6% и 1,9%, респективно. Прогнозирана стопа инфлације за текућу годину је благо смањена на 4,0% (претходно прогнозирано 4,1%), док је за наредну годину смањена на 2,5% с претходно

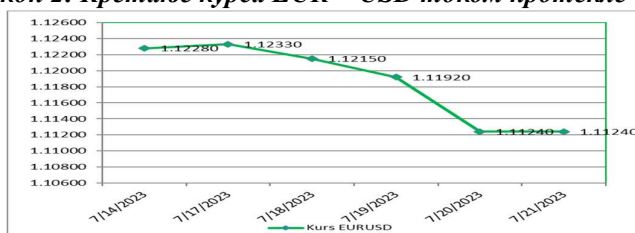
прогнозираних 2,6%. Већина анкетираних економиста очекује да ће Фед повећати референтну каматну стопу за 25 базних поена на јулској сједници, док вјероватноћа рецесије у наредних 12 мјесеци износи 60%.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индекс започетих кућа (М/М) ЈУН	- 9,3%	- 8,0%	15,7%
2.	Грађевинске дозволе (М/М) ЈУН	0,2%	- 3,7%	- 8,5%
3.	МБА апликације за хипотекарне кредите 14. ЈУЛ	-	1,1 %	0,9%
4.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 15. ЈУЛ	240.000	228.000	237.000
5.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ 8. ЈУЛ	1.722.000	1.754.000	1.721.000
6.	Водећи индекс ЈУН	- 0,6%	- 0,7%	- 0,6%
7.	Индустријска производња (М/М) ЈУН	0,0%	- 0,5%	- 0,5%
8.	Искоришћеност капацитета ЈУН	79,5%	78,9%	79,4%

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EUR – USD забиљежио пад са нивоа од 1,1228 на ниво од 1,1124, што на седмичном нивоу представља пад од 0,93%.

Графикон 2: Кретање курса EUR – USD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Током протекле седмице, тржиште Велике Британије је било усредсређено на позитивне податке о стопи инфлације, при чему је она смањена на најнижи ниво у посљедњих 15 мјесеци, чиме су се повећале наде међу инвеститорима и економистима да ће се Велика Британија удаљити од најгоре спирале цијена у групи Г7. На мјесечном нивоу, стопа инфлације је смањена у јуну на 0,1% са претходних 0,7%, а испод очекивања (0,4%), док је годишњем нивоу стопа инфлације смањена на 7,9% са 8,7%, испод очекивања (8,2%).

Тржишни учесници су смањили очекивања великих повећања каматних стопа након што су објављени подаци о стопи инфлације, искључујући сценарије у којима би ВоЕ морао повећати трошкове позамљивања близу 7% до краја ове године. То је уједно и олакшање за гувернера ВоЕ-а, Бејлија, и премијера Сунака, који трпе притисак да се изборе са најгором кризом трошкова живота, а могло би и ублажити притисак на власнике кућа након снажног раста хипотекарних стопа, који је пријетио да буде политички штетан за премијера Сунака.

Компанија за финансијске податке *Moneyfacts* је објавила да су каматне стопе на хипотекарне кредите смањене први пут у посљедња 2 мјесеца, подстакнуте преносом очекивања пада каматних стопа у банкама након што су објављени позитивни подаци о стопи инфлације у Великој Британији. Бивши гувернер ВоЕ-а, Мервин Кинг, је упозорио да ВоЕ ризикује да изазове рецесију у Великој Британији прејаким пооштравањем политике и повећањем каматних стопа како би зауставио растућу инфлацију. Мервин је додао да је ВоЕ игнорисао податке о новчаној маси који су сигнализирани високу инфлацију након пандемије, а сада игнорише податке када се инфлација почиње смањивати, напомињући да би ВоЕ могао изазвати и рецесију и нагли пад инфлације уколико би наставио са заоштравањем монетарне политике у наредних 6 мјесеци. Управа за конкуренцију и тржишта Велике Британије (СМА) је ослободила највеће супермаркете у земљи од оптужби да су профитирали са растом цијена хране, истичући да су оперативни профити и просјечне оперативне марже смањене током прошле године јер су трошкови трговаца расли брже од прихода.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	Rightmove цијене кућа (Г/Г)	ЈУН	-	0,5%	1,1%
2.	Стопа инфлације (Г/Г)	ЈУН	8,2%	7,9%	8,7%
3.	Индекс малопродајних цијена (Г/Г)	ЈУН	10,9%	10,7%	11,3%
4.	Индекс повјерења потрошача	ЈУЛ	- 25	- 30	- 24
5.	Малопродаја (Г/Г)	ЈУН	- 1,6%	- 1,0%	- 2,3%

Током протекле седмице GBP је депрецирао у односу на ЕУР, па је курс EUR – GBP забиљежио раст са нивоа од 0,85752 на ниво од 0,86562. GBP је депрецирао и у односу на USD, па је курс GBP – USD смањен са нивоа од 1,3093 на ниво од 1,2854.

ЈАПАН

На састанку министара финансија и гувернера централних банака групе Г20 током протекле седмице, гувернер ВоЈ-а, Уеда, је изјавио да ВоЈ одржава једноставну монетарну политику, те да је још увијек далеко од постизања циљаног нивоа инфлације од 2%. Уеда је додао да се наратив ВоЈ -а о монетарној политици неће промијенити уколико се не промијени претпоставка о потреби одрживог достизања циљане инфлације. Уеда је додао да ће ВоЈ на сваком састанку о монетарној политици пажљиво испитати темпо напретка који је Јапан остварио у одрживом постизању циљаног нивоа инфлације.

Влада Јапана је повећала своју укупну прогнозу инфлације на 2,6% за текућу фискалну годину у односу на претходну прогнозу од 1,7%. Са друге стране, Влада Јапана је смањила економске изгледе за фискалну 2023. годину због успоравања раста извоза. Предвиђа се да ће се ГДП повећати за 1,3%, умјесто 1,5% пројектованих у јануару.

Након што је *Reuters* објавио да ВоЈ планира, на састанку који се одржава ове седмице, да задржи непромијењену политику контроле криве приноса, уочи кључних састанака FOMC-а и ЕЦБ-а, ЈПЈ је забиљежио пад. Фокус тржишних учесника је тренутно усмјерен на стопу инфлације која је у јуну остала изнад циљаног нивоа од 2%, 15. мјесец заредом, забиљеживши раст на 3,3% са 3,2% годишње, изнад очекивања. Према мишљењу аналитичара, објављени подаци повећавају шансу да ВоЈ унаприједи прогнозу инфлације током наредне седмице, што би уједно смањило притисак на ВоЈ, као и вјероватноћу да ће почети да укида своје монетарне стимулансе.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индекс услужног сектора (М/М) МАЈ	0,4%	1,2%	0,9%
2.	Трговински биланс (у милијардама ЈРЈ) ЈУН	- 46,7	43,0	- 1.381,9
3.	Извоз (Г/Г) ЈУН	2,4%	1,5%	0,6%
4.	Увоз (Г/Г) ЈУН	- 11,3%	- 12,9%	- 9,8%
5.	Поруџбине машинских алата (Г/Г) Ф ЈУН	-	- 21,1%	- 22,1
6.	Стопа инфлације (Г/Г) ЈУН	3,2%	3,3%	3,2%
7.	Стопа темељне инфлације (Г/Г) ЈУН	4,2%	4,2%	4,3%

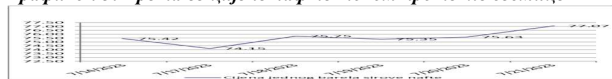
ЈПЈ је током протекле седмице депрецирао у односу на ЕУР, те је курс EUR – ЈПЈ забиљежио раст са нивоа од 155,84 на ниво од 157,68. ЈПЈ је депрецирао и у односу на USD, те је курс USD – ЈПЈ забиљежио раст са нивоа 138,80 на ниво од 141,73.

НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедељак је износила 75,42 USD (67,17 EUR). Почетком седмице, цијена нафте је смањена након што је главно либијско поље наставило производњу, као и због слабих података из Кине. Министарство трговине Јапана је саопштило да планира предложити Међународној агенцији за енергију (IEA) формирање глобалних залиха природног гаса за земље чланице, попут резерве за хитне случајеве у нафтном сектору, како би се избјегле будуће nestaшице и стабилизирале цијене. IEA већ захтијева од чланица попут САД-а и Јапана да имају резерву нафте за хитне случајеве која је еквивалент најмање 90 дана нето увоза за вријеме ванредног стања. У уторак је цијена овог енергента забиљежила раст, док су инвеститори очекивали могуће смањење америчких залиха сирове нафте у седмичним подацима које објављује EIA, а руски извоз успорен. Руски морски токови нафте су пали на 3,1 милион барела дневно (најнижи ниво у посљедњих шест мјесеци) у четири седмице до 16. јула. Средином седмице нафтом се трговало у уском распону упркос слабим инфлацијским индикаторима из Велике Британије, а што је дало повод инвеститорима за наду у мање пооштравање монетарне политике глобалних централних банака. Према извјештају америчке Владе, производња нафте из шкриљаца престаће расти у августу након што је у јуну и јулу достигла рекордне вриједности. У комбинацији са смањењем производње из ОПЕКС+, очекује се да ће пад производње америчке нафте довести свјетску понуду овог енергента у дефицит до краја године. У четвртак је цијена нафте благо повећана, с обзиром на то да су нижи од очекиваног пад америчких залиха сирове нафте и слабији изгледи за потражњу учинили инвеститоре опрезнијим. Цијена нафте је у петак повећана, забиљеживши четврти седмични раст услјед нижег лјетњег обима трговања и знакова да су тржишта заоштрена, подстакнута доказима о смањењу залиха и економским стимулансима у Кини која се споро опоравља.

На затварању тржишта у петак, цијена једног барела сирове нафте је износила 77,07 USD (69,28 EUR). На седмичном нивоу, цијена нафте је четврту седмицу заредом забиљежила раст, те је у односу на претходну повећана за 2,19%.

Графикон 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

На отварању лондонске берзе метала у понедељак, цијена једне fine унце злата је износила 1.955,21 USD (1.741,37 EUR). Почетком седмице златом се наставило трговати у релативно уском распону, док су тржишта била у ишчекивању више економских података са назнакама о даљем кретању монетарне политике Феда. Забринутост око највеће азијске економије иницирала је упозорење америчке министрице финансија, Јелен, о потенцијалним ефектима таласа, иако је поновила да не очекује рецесију у САД-у, гдје се пријетња инфлације смањује. То доприноси оптимизму да би Фед ускоро могао да заустави процес повећања каматних стопа, што је обично негативно за злато, јер оно не носи камату. У уторак је цијена овог племенитог метала забиљежила раст на највиши ниво од почетка јуна под утицајем смањења приноса на државне обвезнице, а након што су коментари Кнота из ЕЦБ-а наговјестили могућност ублажавања инфлације и мању вјероватноћу повећања каматних стопа ЕЦБ-а након јула. Средином седмице, цијена злата се кретала око двомјесечног максимума, односно између 1.970 и 1.980 USD по унци.

У четвртак је цијена злата смањена на ниво испод 1.970 USD, након што је непосредно послје отварања тржишта достигнут двомјесечни максимум од 1.984,40 USD, а због недостатка значајних сигнала који би указали на нови смјер кретања цијене овог племенитог метала, док инвеститори очекују да ће Фед зауставити повећање референтне каматне стопе након овомјесечног састанка. Спивак, шеф *Global Macroa*, је изјавио да злато доживљава „предпозиционирање уочи састанка FOMC-а сљедеће седмице“, истичући да је Фед раније сигнализирало да неће попустити каматне стопе у блиској будућности. Цијена једне fine унце злата у петак је забиљежила смањење, удаљавајући се од двомјесечног врхунца забиљеженог прошле седмице, а с обзиром на то да су инвеститори остали опрезни уочи састанка FOMC-а.

На затварању тржишта у петак, цијена једне fine унце злата је износила 1.961,94 (1.763,70 EUR). У односу на претходну седмицу, цијена злата је повећана за 0,34%.

Графикон 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

